

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Djurgårdens Waldorfskola i Stockholm

Beslut och rapport

Djurgårdens Waldorfskoleförening
Roslagsgatan 61, hus D1
113 54 Stockholm

2009-02-18
1 (3)
Dnr 44-SV 2009:97

Genomförd regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Djurgårdens Waldorfskola i Stockholm

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Djurgårdens Waldorfskola i Stockholm. Besök gjordes i skolan den 5–6 november 2008.

Vid regelbunden tillsyn tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och ungdomar att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Den regelbundna tillsynen av fristående skolor ska, förutom att granska hur väl utbildningen uppfyller statens krav, klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Den regelbundna tillsynen behandlar tre områden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Tillsynen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolinspektionens webbplats ([www.Skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.Skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Av bilagd rapport framgår hur den regelbundna tillsynen genomförts samt de bedömningar som gjorts av Skolinspektionen.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 18 maj 2009 ska Djurgårdens Waldorfskoleförening redovisa till Skolinspektionen, inspektionsavdelningen i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Då ska också redovisas vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att höja kvaliteten inom angivna förbättringsområden. Skolinspektionen avser även att vid kommande tillsynstillfälle följa upp effekterna av den regelbundna tillsynen.

Skolinspektionens beslut med anledning av den regelbundna tillsynen

Bedömningarna av om verksamheten vid Djurgårdens Waldorfskola uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för en fristående skola.

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Djurgårdens Waldorfskola svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Eleverna känner sig trygga och vet att skolan uppmärksammar och vidtar åtgärder i den händelse kränkande behandling skulle förekomma. Skolans likabehandlingsplan motsvarar de krav som lagstadgats men är dock inte känd av elever och föräldrar.

Skolan tillämpar inte läroplanen "En väg till frihet", som ska säkerställa att eleverna ges kunskaper som motsvarar de som uttrycks i den nationella läroplanen och kursplanerna. Det finns olika synsätt på kunskap och lärande och alla lärare delar inte de grundtankar om barnets utveckling som waldorfpedagogiken utgår från.

Skolan har inga uttalade rutiner och former för att fortlöpande följa upp de enskilda elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till utbildningsmålen. Elevers uttalade behov av särskilt stöd har ej utretts och därmed har heller inga åtgärdsprogram upprättats.

Relaterat till ovanstående bedömningsområden bedömer Skolinspektionen att Djurgårdens Waldorfskola inte helt och fullt kan säkerställa att varje elev får kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen i samtliga ämnen.

Brister som måste åtgärdas

Följande områden inom verksamheten vid Djurgårdens Waldorfskola visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av vare sig enskilda elevers kunskapsutveckling och resultat eller av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till utbildningsmålen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan kan inte säkerställa att särskilt stöd ges i alla ämnen till de elever som behöver det (9 kap. 2 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med förordningens krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för det pedagogiska ledarskapet på skolan (1 a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).

- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3a och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Skolinspektionen bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör öka sin förtrogenhet med läroplanen "En väg till frihet" och i ökad utsträckning efterleva de krav som fastställs i denna.
- Rektorns och lärarnas kunskap om målen att sträva mot och dessas funktion bör förbättras.
- Elevernas inflytande bör öka och anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt. Skolan bör utvärdera hur lärarna arbetar med elevinflytandet, definiera vad man anser att elevinflytande är och hur det ska omsättas praktiskt i verksamheten så att elevernas inflytande ökar med stigande ålder och mognad.
- Skolan bör utvärdera huruvida alla elever får den stimulans och de utmaningar de själva uttrycker behov av och önskar.
- Skolan bör utvärdera hur lärarnas skilda perspektiv på elevers utveckling och lärande påverkar den pedagogiska verksamheten.
- Rektorns ansvar bör förtydligas liksom ansvarsfördelningen mellan rektor och lärarna.
- Skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman
Enhetschef

Eva Hederström
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Gunnel Eriksson och Christiane Chin von Matérn deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Stockholms kommun

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Djurgårdens Waldorfskola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i och besökt Djurgårdens Waldorfskola den 5–6 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen. Detta är Skolinspektionens första tillsyn av skolan sedan den startade sin verksamhet läsåret 2006/07.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som lyfts fram i rapporten åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av tillsynen vid nästkommande regelbundna tillsyn.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner i verksamheten i förskoleklassen samt grundskolans samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

Huvudmannen för Djurgårdens Waldorfskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har ännu inte utövat sin rätt till insyn i skolans verksamhet.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på (skolans namn)

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	12
Grundskola	22

Källa: Skolans egna uppgifter

Skolverket godkände Djurgårdens Waldorfskola som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut (dnr 2005:1030) den 8 december 2005. Enligt godkännandet får fristående förskoleklass bedrivas vid skolan. Skolan har enligt beslutet om godkännande en waldorfinriktning.

Huvudman för skolan är den ideella föreningen Djurgårdens Waldorfskoleförening med organisationsnummer 802422-2641.

Verksamheten vid Djurgårdens Waldorfskola startade läsåret 2006/07 och omfattade vid tillsynsbesöket årskurserna 1–3. Enligt beslut om godkännande ska skolan följa den specifika målbeskrivning och läroplan som finns för Waldorfförskolor och -skolor¹. Enligt Waldorfskolefederationen och Waldorfskolornas samråd har man härmed anslutit sig till de nationella utbildningsmålen.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 12 barn i förskoleklassen och 22 elever i grundskolan. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun, men skolan har även elever från Botkyrka, Nacka, Sollentuna respektive Solna kommun.

Under sommaren 2008 flyttade skolan från en annan del av Stockholm till bottenplanet på ett bostadshus i närheten av Djurgården. I skolans direkta närhet finns en parklek som används för utevistelse.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlade beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

¹ Waldorfskolefederationen och Waldorfförskolornas samråd har gemensamt upprättat målbeskrivningar för åldrarna 1-19 år i en läroplan benämnd "En väg till frihet".

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar och bedömning:

De nationella kursplanerna anger mål som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av det femte respektive nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska samt svenska som andraspråk anges från och med höstterminen 2008 de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Enligt Waldorfskolofederationen och Waldorfförskolornas samråd har man genom att tillämpa läroplanen "En väg till frihet" anslutit sig till de nationella utbildningsmålen. På samma sätt som grundskolans nationella läroplan och kursplaner fastställer läroplanen "En väg till frihet" för vart och ett av ämnena mål att sträva mot samt mål att uppnå för grundskolans årskurs 5 respektive 9.

Skolan har ännu inte slutfört någon av årskurserna 3 eller 5 varför ingen samlad bild av måluppfyllelsen i dessa årskurser fanns att tillgå vid tillsynsbesöket.

Skolan har dock inga uttalade rutiner och former för att fortlöpande följa upp de enskilda elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till utbildningsmålen. Detta beskrivs ytterligare och bedöms i bedömningsområdena *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat*, *Rektorns ansvar* samt *Kvalitetsarbete*.

Lärarna har uppmärksammat att ett antal elever kan behöva särskilt stöd för sin kunskapsutveckling. Behoven av särskilt stöd har dock ej utretts och därmed har heller inga åtgärdsprogram upprättats. Detta beskrivs och bedöms i bedömningsområdet *Anpassning av verksamheten*.

Det blev vid tillsynsbesöket uppenbart att lärarna inte tillämpar läroplanen "En väg till frihet", som ska säkerställa att eleverna ges kunskaper som motsvarar de som uttrycks i den nationella läroplanen och kursplanerna. Detta beskrivs och bedöms i bedömningsområdet *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat*. Det framkom också vid tillsynsbesöket att det finns olika synsätt på kunskap och lärande. Detta beskrivs ytterligare och bedöms i bedömningsområdet *Anpassning av verksamheten till elevernas behov*.

De flesta tjänstgörande lärare har ingen waldorfpedagogisk utbildning, något som beskrivs och bedöms i bedömningsområdet *Personalens utbildning*.

Relaterat till ovanstående bedömningsområden bedömer Skolinspektionen att Djurgårdens Waldorfskola inte helt och fullt kan säkerställa att varje elev får kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen i samtliga ämnen.

4 (17)

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>I läroplanen fastställs att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt läroplanen "En väg till frihet" ska s.k. läsårsbrev upprättas efter varje läsår. Läsårsbrevet ska enligt den aktuella läroplanen ge en beskrivning av den enskilda elevens prestationer och utveckling i förhållande till den aktuella årskursens mål. Meningen är också att läsårsbrevet ska bidra till självkänedom och utgöra ett viktigt pedagogiskt instrument.</p> <p>Enligt rektorn är det osäkert om lärarna har upprättat läsårsbrev. Lärarna var även de osäkra på huruvida sådana upprättats av tidigare anställda lärare och hänvisade i frågan till rektorn. Inga läsårsbrev fanns dock tillgängliga på skolan vid tillsynsbesöket.</p> <p>Av samtal med rektorn och lärarna framgick att skolan inte har några andra uttalade rutiner och former för att fortlöpande följa upp de enskilda elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till läroplanen "En väg till frihet" eller till de nationella målen som eleverna ska uppnå i slutet av årskurs 3. Det framgick likaså att den aktuella läroplanen "har lästs" av samtliga lärare, men enligt rektorn används i lika hög grad tidigare läroplansutgåvor för waldorfskolor precis som de engelska och/eller norska läroplanerna avsedda för dessa skolor. Enligt några av lärarna finns också de nationella kursplanerna i åtanke då lärarna värderar barnets kunskapsutveckling, dock utan att detta för den skull dokumenteras. Alla lärare delar för övrigt inte den grundsyn på barnets utveckling och lärande som präglar läroplanen "En väg till frihet".</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att lärarna inte genomför någon systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och resultat utifrån läroplanen "En väg till frihet". För att säkerställa att elevernas kunskaper motsvarar de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla måste detta åtgärdas.</p> <p>Skolinspektionen förutsätter likaså att skolan har som ambition att efterleva den läroplan som skolan ansluter sig till. Det är följaktligen av största vikt att samtliga lärare på skolan är förtrodda med denna och att den tillämpas såväl vid planering av undervisningen som vid uppföljning av elevernas kunskapsutveck-</p>

ling. Skolinspektionen bedömer att skolan bör öka sin förtrogenhet med läroplanen "En väg till frihet" och i ökad utsträckning efterleva de krav som fastställs i denna.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Kommentar

Från och med den 15 juli 2008 har fristående grundskolor skyldighet att följa grundskoleförordningens bestämmelser om utvecklingssamtal. Det innebär att läraren fortlöpande ska informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till målen i läroplanen och kursplanerna. Dessa bestämmelser gäller även för fristående skolor.

Utvecklingssamtal hade vid tillsynsbesöket ännu inte genomförts efter det att de nya bestämmelserna trädde i kraft. Skolinspektionen vill dock peka på vikten av att skolans lärare har gemensamma former och rutiner för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och lärande för att kunna informera elever och föräldrar om hur elevens kunskapsutveckling förhåller sig till läroplanens och kursplanernas mål. Detta i sin tur förutsätter att lärarna tillämpar en och samma läroplan och samma kursplaner.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Kommentar

Från och med den 15 juli 2008 har även bestämmelserna i grundskoleförordningen ändrats på så sätt att den skriftliga individuella utvecklingsplan som ska upprättas inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Dessa omdömen får vara betygslänkande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen.

6 (17)

Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta.

Av föregående bedömningspunkt framgår att skolan inte genomfört utvecklingsamtal efter det att de nya bestämmelserna började gälla. Enligt de föräldrar som tidigare varit delaktiga i utvecklingsamtal och upprättandet av en individuell utvecklingsplan, har utöver elevens sociala utveckling, främst ämnena svenska, engelska och matematik, och vid något tillfälle även tyska behandlats.

Enligt lärarna har skolan vare sig före eller efter det att de nya bestämmelserna trädde i kraft fört några diskussioner om hur en individuell utvecklingsplan ska utformas. Det har heller inte förts några diskussioner om hur elevernas kunskapsutveckling ska dokumenteras för att möjliggöra sådana omdömen som de nuvarande bestämmelserna föreskriver. Inspektörerna vill av den anledningen understryka att de nya bestämmelserna fastställer att en individuell utvecklingsplan ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Se Skolverkets Allmänna råd och kommentarer om den individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2006:10) som har reviderats med anledning av ändringen.

1.3 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.3.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Som inledningsvis framgår i denna rapport har huvudmannen för Djurgårdens Waldorfskola i ansökan om godkännande uppgivit att skolan ansluter sig till Waldorfskolefederationens läroplan "En väg till frihet". På samma sätt som grundskolans nationella läroplan och kursplaner fastställer Waldorfskolefederationens läroplan för vart och ett av ämnena mål att sträva mot, som anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att elever ska utveckla olika förmågor och vilka kunskapskvaliteter som är väsentliga i de olika ämnena. Mål att sträva mot ska enligt de nationella styrdokumenterna styra undervisningen och prägla allt arbete i skolan och skolan måste därmed med dessa som underlag diskutera och ta ställning till hur verksamheten ska organiseras och bedrivas för att ge eleverna förutsättning att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i dessa mål.

Läroplanen "En väg till frihet" och dess mål att sträva mot ger i stort sett uttryck för samma kunskapskvaliteter som de nationella måldokumenterna.

Vid tillsynstillfället uppgav lärarna att skolan inte tillämpat eller tolkat mål att sträva mot så som de är avsedda enligt ovan och enligt lärarna har inga diskussioner förts om hur dessa ska förstås och tillämpas. Planeringen av undervisningen utgår snarare från vad som fastlades i tidigare läroplansutgåvor för waldorfskolor eller av den engelska eller norska utgåvan samt från nationella styrdokument.

Skolinspektionen bedömer att rektorns och lärarnas kunskap om mål att sträva mot och dessas funktion bör förbättras.

1.3.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I den nationella läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande ska öka med stigande ålder. En fristående skola ska enligt skollagen svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. I läroplanen "En väg till frihet" anges att eleverna med stigande ålder och mognad ska ges ett allt större inflytande över utbildningssituationen och skolarbetet.

Enligt både lärare och elever finns ett fungerande elevråd i vilket gemensamma frågor kan tas upp för diskussion. De elever inspektörerna samtalade med ansåg dock att de är styrda av lärarna och att de inte har så stort inflytande som de önskar över vare sig undervisningen eller skolans miljö i stort. Eleverna hade ingen kännedom om målen för sin utbildning, men några elever uttryckte önskemål om att få ta del av andra aktiviteter samt mer avancerad litteratur och läromedel än de nu ges möjlighet till.

I samtalet med lärarna visade det sig att lärarna hade delvis olika åsikter om vad elevers inflytande innebär och hur det kan omsättas i verksamheten.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att elevernas inflytande bör öka och anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt. Vidare bör skolan utvärdera hur lärarna arbetar med elevinflytandet, definiera vad man anser att elevinflytande är och hur det ska omsättas praktiskt i verksamheten så att elevernas inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

8 (17)

1.3.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Kommentar
Se bedömningspunkt 1.3.2. Elevernas kunskap om demokratins principer och deras förmåga att arbeta i demokratiska former är enligt Skolinspektionen avhängig hur rektorn och lärarna förhåller sig till elevinflytande och om undervisningen bedrivs i demokratiska former.

1.3.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.5 Undervisningen är allsidig och saklig.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.6 Undervisningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.4.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Skolans undervisning ska enligt den nationella läroplanen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.</p> <p>I läroplanen "En väg till frihet" beskrivs att "de vuxnas första uppgift vid en waldorfskola är att se till elevernas behov". Det beskrivs också att en waldorfskolas innehåll i stor utsträckning är uppbyggt kring teman, övergripande projekt och motiv med utgångspunkt i barnets utvecklingsfaser som i den aktuella läroplanen framställs i "givna lagbundenheter".</p> <p>I samtal med eleverna framkom att några av dem upplever att de inte får de utmaningar de önskar, att skolan inte tillräckligt ställer de krav de tycker sig kunna motsvara och att de tror sig kunna prestera mer. I samtal med lärarna framkom att de waldorfpedagogiska principerna med förutbestämt arbetsätt och stoff är styrande snarare än elevers uttalade behov. Lärarna gav dock uttryck för inbördes olika syn på barns och elevers utveckling och lärande. Detta beror enligt dem själva bland annat på att de har olika teoretiska utgångspunkter vad gäller barns utveckling och lärande och därmed olika sätt att se på hur och när barns och elevers behov ska tillgodoses och vilka förutsättningar och sammanhang som ska skapas för att tillgodose dessa behov.</p> <p>I enlighet med detta bedömer Skolinspektionen att skolan bör utvärdera huruvida alla elever får den stimulans och de utmaningar de själva uttrycker behov av och önskar. Skolinspektionen bedömer likaså att skolan bör utvärdera hur lärarnas skilda perspektiv på elevers utveckling och lärande påverkar den pedagogiska verksamheten.</p>

1.4.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>En fristående skola ska enligt skollagen ge kunskaper som motsvarar de som fastställs i nationella utbildningsmål. Att en skola har system för att följa den enskilda elevens kunskapsutveckling i alla ämnen är viktigt då sådana rutiner ska indikera om en elev har behov av särskilda stödinsatser.</p> <p>Skolan har som framgår i denna rapport inget uttalat system för att följa upp enskilda elevers kunskapsutveckling, något som enligt Skolinspektionen kan försvåra för skolan att avgöra om en elev är i behov av särskilt stöd.</p> <p>Som framgår av nedanstående bedömningspunkt har skolans rektor inte ansvarat för att utreda elevers behov av särskilt stöd och därmed har heller inte åtgärdsprogram upprättats för de elever som lärarna befarar har svårigheter att</p>

10 (17)

uppnå utbildningsmålen. Enligt lärarna är det inte tydligt uttalat vem som ska ansvara för att arbetet med åtgärdsprogram kommer till stånd och stödinsatserna har därigenom eftersatts. Lärarna var av den uppfattningen att skolan inte kan säkerställa att särskilt stöd ges till de elever som är i behov av det. Skolinspektionen bedömer att detta måste åtgärdas.

1.4.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram fastställs att rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Lärarna har, trots avsaknad av ett system för uppföljning av elevers kunskapsutveckling, uppmärksammat att ett antal elever kan behöva särskilt stöd för sin utveckling. Behoven av särskilt stöd har dock ej utretts och därmed har heller inga åtgärdsprogram upprättats. Det framkom vid tillsynsbesöket att det fanns olika uppfattningar om vem som ska ansvara för att detta kommer till stånd.

I samband med faktagranskningen har framkommit att skolan har påbörjat arbetet med att upprätta åtgärdsprogram. Skolan har delgivit Skolinspektionen ett upprättat åtgärdsprogram, i vilket åtgärder och delmål sammanblandas varför det inte tydligt framgår med vilka åtgärder som skolan ska tillgodose elevens behov.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen inte motsvarar de krav som gäller enligt förordningen om fristående skolor. Detta måste åtgärdas. Se Allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök på Djurgårdens Waldorfskola gällde, för utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen, lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Enligt denna lag ska en likabehandlingsplan upprättas i varje verksamhet. Enligt en särskild förordning ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna.

Djurgårdens Waldorfskola har inför tillsynsbesöket delgivit Skolinspektionen en likabehandlingsplan. Planen är inte daterad. Den är inte känd av vare sig eleverna eller föräldrarna.

Skolinspektionen bedömer att den upprättade planen motsvarar de krav som som dåvarande författningar ställde vad gäller innehållet. Däremot var likabehandlingsplanen inte känd av vare sig elever eller föräldrar varför Skolinspektionen bedömer att skolan fortsatt måste ombesörja att eleverna görs delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006 års lag) upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 behöver iaktta två olika lagstiftningar för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheten för samman de planer som ska

12 (17)

upprättas till ett dokument. Det innebär således att kraven på en årlig plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan i skolan/verksamheten kan uppfyllas i en och samma plan.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Kommentar

Vid inspektionstillfället fanns tre klasslärare. En av dessa har påbörjat en waldorfpedagogisk utbildning medan övriga saknar sådan. Övriga lärare har waldorfpedagogiska utbildningar avsedda för de ämnen som utmärker en Waldorfskola. De har dock inte heltidsanställningar på skolan och finns heller inte tillgängliga på skolan mer än vid något tillfälle per vecka.

I samband med faktagranskningen har huvudmannen uppgett att en av de två lärare som saknar waldorfpedagogisk utbildning avslutat sin anställning och ersatts med en lärare som har en sådan utbildning.

Så som beskrivs i flera bedömningspunkter i föreliggande rapport har skolans lärare skilda synsätt på barns och elevers utveckling och lärande och delar inte den grundsyn som kännetecknar läroplanen "En väg till frihet". Denna tillämpas för övrigt inte, något som även detta framgår i bedömningspunkt 1.2.1.

Mot bakgrund av detta förutsätter Skolinspektionen att skolan fortsatt rekryterar lärare med en utbildning avsedd för den utbildning som bedrivs vid skolan.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

14 (17)

3.3 Rektorns ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Enligt skollagen ska det för ledningen av fristående skolor finnas en rektor. Som pedagogisk ledare ska rektorn ansvara för att utbildningen inriktas på att nå de nationella målen. Rektor är ansvarig för skolans resultat och för att uppföljning och utvärdering sker i förhållande till de nationella målen. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till skolans pedagogiska inriktning, får ledningen av utbildningen enligt förordningen om fristående skolor, utövas av flera personer. Dessa särskilda bestämmelser gäller waldorfskolor.</p> <p>Djurgårdens Waldorfskola har inte tagit dessa bestämmelser i anspråk, utan valt att ha en rektor. Det stod dock i samtal med rektorn och lärarna klart att det ansvar som enligt författningarna åligger en rektor inte var klargjort. Lärarna och rektorn höll varandra ansvariga vad gäller vissa ansvarsområden och det framgick att de har outtalade förväntningar på varandras funktioner. Skälet till dessa olika förväntningar på ansvarsfördelningen rektorn och lärarna emellan kan, enligt Skolinspektionen, vara rektorns tidigare erfarenheter av den arbetsfördelning inom kollegiet som är brukligt på waldorfskolor. Det kan enligt Skolinspektionen likaså vara en följd av de icke waldorfpedagogiskt utbildade lärarnas tidigare erfarenheter av vilket ansvar som vanligtvis vilar på och ska tas av en rektor.</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att rektorns ansvar bör förtydligas liksom ansvarsfördelningen mellan rektorn och lärarna.</p> <p>Rektorn, som har en tjänst omfattande 40 procent av en heltidsanställning, har waldorfläro utbildning och har tidigare arbetat på ett antal waldorfskolor med olika uppdrag. Rektorn har ingen tidigare erfarenhet av rektorsuppdrag.</p> <p>Under flera avsnitt i föreliggande rapport framgår att skolan brister i att uppfylla ett antal krav fastställda enligt de författningar som reglerar fristående skolors verksamhet. På inspektörernas förfrågan hur hon i praktiken omsatt det pedagogiska ansvaret ansåg sig rektorn inte haft tidsmässiga förutsättningar för att styra och leda det pedagogiska arbetet. Lärarna bekräftade detta, men efterlyste samtidigt ett tydligare och kraftfullare pedagogiskt ledarskap. Skolinspektionen bedömer att det pedagogiska ledarskapet måste stärkas.</p>

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet, samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder.

Som framgår i flera avsnitt i föreliggande rapport saknas en systematisk uppföljning av elevernas resultat i de ämnen i vilka undervisning bedrivs. Det medför i sin tur att resultat och måluppfyllelse enbart i begränsad utsträckning ingår som en del i skolans kvalitetsarbete.

Enligt Skolinspektionen analyseras därmed inte verksamhetens resultat i en sådan utsträckning att det är möjligt för skolan att ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas för ökad måluppfyllelse. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

16 (17)

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Enligt förordningen ska en skolas kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska även uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.</p> <p>Skolan har delgivit Skolinspektionen en kvalitetsredovisning för läsåret 2007/08. Kvalitetsredovisningen utgörs av ett antal områden. För vart och ett av områdena beskrivs skolans intentioner, måluppfyllelse och resultat samt åtgärd för utveckling. Måluppfyllelse och resultat beskrivs dock snarare i termer av vilka förutsättningar skolan har för att uppnå intentionerna och hur skolan avser arbeta för att uppnå dessa. Uppföljningen och utvärderingen av skolans likabehandlingsplan redovisas ej.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningens krav. Detta måste åtgärdas.</p>

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Bedömningspunkter

3.5.1 Skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.5.2 Skolan bedriver huvuddelen av undervisningen med hjälp av lärare som är anställda av skolan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.5.3 Utbildningen sker inom ramen för skolans tillstånd.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.6 Stabilitet**Bedömningspunkter****3.6.1 Skolan har ett stabilt elevunderlag.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.6.2 Skolan har en stabil ekonomi.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2009-02-18

Eva Hederström

Christiane Chin-von Matérn